

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8Co/122/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8718203283
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8718203283.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fil'akovského a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Anny Kovalovej v spore žalobcu Poštová banka, a.s. so sídlom Bratislava, Dvořákovo nábřeží 4, IČO: 31 340 890, právne zastúpený: Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o. so sídlom Dvořákovo nábřeží 8A, 811 02 Bratislava, proti žalovanému: Z. O., nar. XX.X.XXXX, bytom S., Z. nám. XX/XXXX, o zaplatenie sumy 2.975,27 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 10Csp/16/2018-77 zo dňa 29. novembra 2018, takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku, ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a vo výroku o trovách konania.

Stranám sa nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 2.975,27 eur, vyčíslené úroky v sume 2.012,83 eur a úroky z omeškania v sume 404,65 eur do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, ďalej úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 2.975,27 eur od 1.6.2018 do zaplatenia, bankové poplatky vo výške 39,65 eur, všetko v mesačných splátkach po 40,- eur mesačne splatných vždy k poslednému dňu v mesiaci počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku, a to pod stratou výhody splátok v prípade nezaplatenia jednej splátky riadne a včas.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol.

III. Priznáva žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania rozsahu 74 %, o výške ktorých rozhodne súd uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil okrem iného ustanovením § 497, § 499, § 502 odsek 1, § 506 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka; § 52 ods. 2, § 517 ods.1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 9 ods. 1, 2, zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“); § 3 Nariadenia vlády č. 586/2008 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, § 92 odsek 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách v znení neskorších predpisov.

3. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd I. inštancie uviedol, že žalobou doručenou súdu 21.6.2018 žalobca žiadal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 2975,27 eur, dlžných úrokov z istiny

do 31.5.2018 v sume 2882,90 eur, zmluvných úrokov vo výške 25,12 % ročne zo sumy 2975,27 eur od 1.6.2018 do zaplattenia, úrokov z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 2975,27 eur od 1.6.2018 do zaplattenia a bankových poplatkov 39,65 eur. Nárok odôvodnil tým, že zmluvné strany uzatvorili Zmluvu o úvere, avšak zo strany žalovaného došlo k nesplácaniu splátok zo zmluvy.

4. Žalovaný sa k žalobe vyjadril na pojednávaní, a to tak, že úver nesplácal, pretože mu to finančné pomery nedovoľovali, keďže nemá žiadny príjem, nepoberá žiadne dávky, úver si bral v čase, keď bol zamestnaný a zarábala mesačne okolo 520,- až 530,- eur v čistom, vtedy úver aj splácal, pričom uhradil asi 8 alebo 10 splátok. Je si vedomý, že má dlh, avšak navyše môže splácať po 25,- eur mesačne, lebo žijú ako rodina s 3 maloletými deťmi z materského príspevku, ktorý poberá manželka, keďže žalovaného prepustili zo zamestnania a teraz nepoberá ani dávky v nezamestnanosti, nehlási sa ani na aktivačné práce. Ak by sa znova zamestnal, chcel by splácať po 40,- až 50,- eur mesačne. Ak by mu pri splácaní pomohla časť splátky uhrádzať matka, u ktorej v byte teraz bývajú, vedel by možno mesačne platiť 50,- eur, alebo aj viac splátok naraz.

5. Pojednávanie vo veci sa nezúčastnil právny zástupca žalobcu, u ktorého súd mal riadne vykázané doručenie predvolania na pojednávanie. Právny zástupca žalobcu neúčast ospravedlnil, žiadal pojednávať v jeho neprítomnosti. V zmysle § 180 Civilného sporového poriadku súd pojednával v neprítomnosti právneho zástupcu žalobcu.

6. Súd I. inštancie po vykonanom dokazovaní zistil skutkový stav, podľa ktorého medzi Poštovou bankou, a.s. a žalovaným bola uzatvorená dňa 20.6.2014 Zmluva o úvere č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 3.000,- eur. Žalovaný sa zaviazal úver vrátiť v mesačných splátkach po 73,- eur v počte 96 splátok pri úrokovej sadzbe 25,12 % ročne, pri priemernej RPMN na trhu 17,94 %, RPMN Poštovej banky 28,23 % s dátumom konečnej splatnosti úveru dňa 20.6.2022. Žalovaný riadne splátky neuhrádzal, preto veriteľ, Poštová banka a.s., pristúpil k zosplateniu úveru ku dňu 21.9.2015. V predmetnom konaní žalobca uplatnil voči žalovanému nárok na dlžnú istinu vo výške 2.975,27 eur, dlžných úrokov z istiny do 31.5.2018 v sume 2.882,90 eur, zmluvných úrokov vo výške 25,12 % ročne zo sumy 2.975,27 eur od 1.6.2018 do zaplattenia, úrokov z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 2.975,27 eur od 1.6.2018 do zaplattenia a bankových poplatkov 39,65 eur.

7. Vykonaným dokazovaním prostriedkami procesného útoku i procesnej obrany súd I. inštancie dospel k záveru, že žaloba je čiastočne dôvodná v rozsahu uplatnenej istiny, vyčíslených zmluvných úrokov do zosplatenia úveru, úrokov z omeškania a bankových poplatkov. V prevyšujúcej časti ohľadne uplatnených úrokov do 31.5.2018 vo výške 870,07 eur /v časti prevyšujúcej sumu 2012,83 eur/ a zmluvných úrokov vo výške 25,12 % ročne zo sumy 2975,27 eur od 1.6.2018 do zaplattenia žalobu zamietol ako nedôvodnú.

8. V konaní bolo preukázané, že medzi žalobcom Poštová banka a.s. a žalovaným bola uzavretá zmluva o úvere, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 3.000,- eur a žalovaný sa zaviazal splatiť poskytnutý úver v 96 mesačných splátkach po 73,- eur. Žalovaný nesplácal úver riadne a včas, žalobcovi uhradil z úveru celkom sumu 580,76 eur, preto banka - žalobca vyhlásil úver k 21.9.2015 za splatný.

9. Žalobca špecifikoval žalovanú sumu ako:

- istina 2.975,27 eur,
- dlžné úroky z istiny do 31.5.2018 vo výške 2.882,90 eur,
- z toho zmluvné úroky do zosplatenia úveru v sume 2.012,83 eur,
- úroky z omeškania do zosplatenia úveru v sume 404,65 eur,
- zmluvný úrok vo výške 25,12 % ročne zo sumy 2.975,27 eur od 1.6.2018 do zaplattenia,
- zákonný úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 2.975,27 eur od 01.06.2018 do zaplattenia a
- bankové poplatky 39,65 eur.

10. Súd priznal žalobcovi uplatnenú istinu 2.975,27 eur špecifikovanú žalobcom podľa predloženého aktuálneho stavu úveru ku dňu 21.9.2015 /dňu zosplatenia úveru/ so započítaním úhrad žalovaného na istinu, zmluvné úroky, úroky z omeškania a bankové poplatky, s prihliadnutím na uhradené splátky žalovaným /v sume 580,76 eur/ započítané v zmysle bodu 6.4 Obchodných podmienok pre úver - dobrá pôžička a vyčíslenú ku dňu predčasnej splatnosti úveru, a to v zmysle § 497 a nasl. Obch. zák. s

prihliadnutím na § 52 ods. 1 a 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka a ďalej priznal zmluvné úroky do zosplatnenia úveru v sume 2.012,83 eur, úroky z omeškania do zosplatnenia úveru v sume 404,65 eur, úroky z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 2.975,27 eur od 1.6.2018 do zaplataenia a bankové poplatky v sume 39,65 eur podľa sadzobníka bankových poplatkov od 1.2.2014. Výška úroku z omeškania zodpovedá zákonnej úprave k 1.6.2018.

11. Súd žalobcovi nepriznal vyčíslené dlžné úroky z istiny do 31.05.2018 a ďalej zmluvný úrok vo výške 25,12 % ročne zo sumy 2.975,27 eur od 1.6.2018 do zaplataenia, zmluvné úroky súd priznal žalobcovi len do dňa 21.9.2015, t. j. do vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru, t. j. nepriznal zmluvné úroky po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru. Súd je názoru, že u žalobcu neexistuje nárok na riadne (zmluvne dohodnuté) úroky po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru. Súd je názoru, že v danom prípade vyhlásením predčasnej splatnosti zo strany veriteľa zanikla zmluva o spotrebiteľskom úvere, týmto okamihom sa zastavila zmluvne dohodnutá povinnosť spotrebiteľa platiť dohodnuté úroky a spotrebiteľ je povinný vrátiť veriteľovi popri nesplatennej istine iba tie úroky, ktoré boli splatné k predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Súd poukazuje na ustálený právny názor, že tieto úroky predstavujú odplatu alebo cenu plnenia, avšak povinnosť dlžníka platiť úroky z úveru počas celej doby, po ktorú poskytnuté finančné prostriedky neboli vrátené veriteľovi, má svoje limity v tom zmysle, že táto zásada platí až do tzv. splatnosti úveru. Po zosplatnení úveru nastupujú sankčné úroky z omeškania. V opačnom prípade by došlo ku kumulácii nepriaznivého postihu dlžníka ako spotrebiteľa - teda k dvojnásobnému zaťažaniu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi konania (rozhodnutia súdov v podobných prípadoch: Krajského súdu Prešov sp. zn. 1Co 29/2014 z 19.03.2014 sp. zn. 6Co 190/2014 z 30.06.2015, Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/40/2015 zo dňa 28.07.2015, Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo143/1998, Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 476/2012). Takýto postup je v súlade aj s § 497 Obchodného zákonníka, podľa ktorého zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. To znamená, že platenie úrokov z úveru je dôvodné len do doby splatnosti úveru, teda vlastne do doby, v ktorej bol dlžník povinný predmetné finančné prostriedky vrátiť. Za obdobie po zosplatnení úveru prichádzajú do úvahy úroky z omeškania. Ide o odlišný inštitút oproti odplatom úrokom a ten má sankčnú povahu. Na tomto závere nič nemenia ani ustanovenia zmluvy uzatvorenej medzi stranami sporu, podľa ktorých sa aj po termíne splatnosti splátky istiny úveru úročia dohodnutým úrokom ako aj úrokom z omeškania. Úrok preto predstavuje cenu peňazí, v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav v žiadnom prípade nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Keďže jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškani s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Ak napriek tomu existuje zmluvná

úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku robí absolútne neplatnou. Vzhľadom na to súd žalobu ako neopodstatnenú zamietol v časti, v ktorej sa žalobca domáhal zaplataenia úrokov po zosplatnení úveru. t. j. v časti vyčíslených úrokov a ďalej úrokov 25,12 % ročne zo sumy 2975,27 eur od 1.6.2018 do zaplataenia.

12. V zmysle § 232 ods. 4 C.s.p. súd rozhodol tak, že uložil povinnosť zaplatiť žalovanú sumu v splátkach. Žalovaný poukázal na svoje nepriaznivé pomery, žiadal, aby mohol uhradiť dlžnú sumu v splátkach po 25 eur, súd preto určil vzhľadom na povahu prejednávanej veci na výšku žalovaného nároku a osobné pomery žalovaného, ako aj vzhľadom na pomery žalobcu. Pri rozhodovaní o výške splátok vychádzal teda z výšky priznaného plnenia z toho, že žalobca je ekonomicky silnou finančnou inštitúciou, do ktorej práv výrazne nezasiahne to, že súd určil povinnosť zaplatiť žalovanú sumu v splátkach, ďalej zohľadnil platobnú schopnosť žalovaného subjektu, ktorý je v horšej sociálnej a majetkovej situácii, keď žalovaný nepracuje, nemá žiadny príjem, nepoberá žiadne dávky, dávky poberá jeho manželka, a to materský príspevok 285,- eur, žije v spoločnej domácnosti s manželkou a maloletými deťmi vo veku 6 rokov a 5 rokov a najmladšie dieťa má 6 mesiacov, nemajú vlastný byt, z materského príspevku hradia stravu, plienky a ostatné výdavky, preto s ohľadom na ich príjmové možnosti a pomery žalovaného, súd mu uložil mesačné splátky v primeranej výške tak, aby neboli ohrozené základné životné potreby žalovaného a na neho spoluzijúcich osôb, a to pod stratou výhody splátok pri neplatení čo i jednej splátky riadne a včas uložil splácať žalovanú sumu v primeraných splátkach po 40,- eur mesačne.

13. Výrok o trovách konania súd odôvodnil ust. § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“), tak žalobca má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 74 %.

14. Proti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a proti výroku o trovách konania podal včas odvolanie žalobca. Odvolanie právne odôvodnil ust. § 365 odsek 1 písm. f) a písm. h) C.s.p. Navrhoval, aby odvolací súd rozhodnutie súdu I. inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alebo aby zmenil rozhodnutie súdu I. inštancie tak, že žalobe žalobcu v plnom rozsahu vyhovie a žalovaného zaviazne na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Podľa názoru žalobcu tvrdenie súdu, že žalobcovi nepatrí zmluvný úrok po zosplatnení odporuje zákonu a protiprávne zvyhodňuje protiprávne konanie spotrebiteľa.

15. Uviedol, že vo veciach problematiky uplatňovania zmluvných úrokov po zosplatnení je spornou otázkou časového ohraničenia, do ktorého môže veriteľ požadovať zmluvné úroky. Ústavný súd Slovenskej republiky vykladá pojem zosplatnenia zánikom pôvodného záväzku, na ktorého miesto nastupuje záväzok úplne nový. Žalobca má za to, že takýto výklad je úplne nesprávny, nakoľko zosplatnenie úveru spôsobuje len jedinú zmenu v záväzku, a to v lehote konečnej splatnosti a straty práva platiť v splátkach. Žiaden zákon neupravuje, že zosplatnenie úveru spôsobuje zmenu všetkých zmluvných podmienok. Práve z tohto dôvodu a logickosti výkladu Najvyššieho súdu Českej republiky sa žalobca opiera aj o judikatúru tohto súdu. Pre daný súdny prípad je tak potrebný rozbor inštitútu vyhlásenia predčasného splnenia záväzku vo vzťahu k teórii práva o zmene a zániku záväzkov.

16. Podľa ust. § 565 Občianskeho zákonníka ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplataenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky. Alternatíva plnenia dlhu v splátkach je výhodou, ktorá je dlžníkovi poskytnutá na úkor veriteľa, keďže možno predpokladať, že záujmom veriteľa je uspokojenie celej pohľadávky v najkratšom možnom čase. „Stratou výhody splátok je stav, keď v dôsledku delikvencie dlžníka, v zmysle omeškania so splnením niektorej splátky, a následnej legitímnej žiadosti veriteľa, nastane splatnosť celej neuspokojenej časti pohľadávky naraz, čím sa negujú účinky rozloženia dlhu na jednotlivé splátky. V režime § 565 nenastáva teda splatnosť celej pohľadávky omeškaním dlžníka so splatením niektorej zo splátok, ale je podmienená dispozitívnym úkonom veriteľa vo forme žiadosti o plnenie celku, na ktorú je veriteľ v dôsledku omeškania dlžníka oprávnený.“ Vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru je možné označiť rôznymi synonymami, pričom v právnej praxi sa často používa pojem „strata výhody splátok“. Z vyššie uvedenej definície predčasného splatenia úveru, jeho synonymického označenia vyplýva len jeden právny záver, a to, že predčasné vyhlásenie splatnosti úveru sa týka len zmeny v lehote splatnosti úveru a straty výhody splátok, nie však ostatných dojednaných podmienok. Nejde tak o privatívnu nováciu celého záväzku.

17. Ďalej vo svojom odvolaní uviedol s poukazom na § 35 odsek 2 Občianskeho zákonníka, že vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru veriteľom je prejavom vôle veriteľa smerujúcim k zániku povinnosti dlžníka platiť svoj dlh v splátkach a vzniku novej povinnosti, zaplatiť celý dlh jednorazovo v stanovený termín. Z tohto prejavu vôle žiadnym spôsobom nevyplýva, že veriteľ mení záväzok dlžníka v ostatných jeho právach a povinnosti. Je účelovo viazaný výlučne na termín splatenia a spôsobu splatenia úveru. V danom konaní bolo preukázané, že žalovaný zostáva dlžný a teda je správny ten záver, že jeho záväzok doposiaľ nezanikol. Keďže nezanikol hlavný záväzok dlžníka nemožno hovoriť o zániku akcesorického zmluvného úroku. Medzi pojmami splnenie záväzku a splatnosť záväzku je pritom markantný rozdiel. Splatenosť záväzku predstavuje len časový moment, v ktorom má nastať ale pritom nemusí aj splnenie záväzku. V konaní bolo preukázané, že k splneniu záväzku nedošlo. Teda až splnením záväzku zaniká i akcesorický vzťah, nie len časovým bodom označujúcim moment, v ktorom dlžníkovi vznikla povinnosť dlh splatiť. Súd pri svojom rozhodovaní nechal do úvahy tú skutočnosť, že vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru sa týka len istiny úveru. Zmluvný úrok nebol kapitalizovaný do celkovej dlžnej sumy. Súd tak de facto napriek uzatvorenej platnej Zmluve o úvere rozhodol o zániku zmluvnej podmienky v rozpore s platnou právnou úpravou, čím žalobcu bezdôvodne ukrátil o čas zmluvnej odmeny za poskytnutie úveru. Ani sankčný úrok nie je kompenzáciou veriteľa za poskytnutie úveru. Zmluvný úrok je totiž odplatoú (cenou) za poskytnutie finančných prostriedkov a tvorí tak ekonomickú podstatu poskytovania finančných prostriedkov ako podnikateľskej činnosti veriteľa. Sankčný úrok nie je a nemôže byť kompenzáciou tejto ceny finančných prostriedkov.

18. Navyše, súd odmietnutím priznania zmluvného úroku konal v rozpore s právnou zásadou, že nikto nemôže mať prospech z vlastného protiprávneho konania. Ak však zosplatením úveru dlžník získa nedôvodnú výhodu v tom, že nie je povinný platiť zmluvný úrok, hoci táto skutočnosť je následkom protiprávneho konania dlžníka, súd konal v rozpore s uvedenou právnou zásadou. Vzhľadom na citované ustanovenia zákona má za to, že súd postupoval v rozsahu nad rámec zákona, nakoľko vyvodzoval vlastné závery opierajúc sa len o všeobecne nezáväznú rozhodnutie iného súdu, pričom jeho správnosť či zákonnosť v tomto prípade nebola skúmaná. Podľa uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 3/98 v dôsledku uvedeného preto štátnym orgánom Slovenskej republiky zákony upravujúce ich postavenie a právomoci neumožňujú, aby samostatne rozhodovali o konaní nad rámec zákona, t. j. mimo rozsah zákonom ustanovených právomocí.

19. Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

20. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 C.s.p.), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal rozhodnutie v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

21. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

22. Na potvrdenie správnosti prvoinštančného rozhodnutia a k odvolacím námietkam uvádza nasledovné:

23. Podľa ustanovenia § 52 odsek 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia Zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa odseku 2, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

24. Podľa ustanovenia § 517 odsek 1 Občianskeho zákonníka, dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

Podľa odseku 2, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis. Týmto vykonávacím predpisom je Nariadenie vlády č. 87/1995 Z.z.

25. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie dospel k správne mu záveru v tom smere, že uzatvorená úverová zmluva je zmluvou spotrebiteľskou vychádzajúc z postavenia žalovaného ako dlžníka z úverovej zmluvy a že je namieste aplikovať príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka ako aj Zákon o spotrebiteľských úveroch. Zmluvným dojednaním nie je možné vylúčiť pôsobnosť Zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorý je predpisom obsahujúcim kogentné ustanovenia a vzťahuje sa na všetky zmluvy spĺňajúce definíciu zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle tohto zákona. Výnimku netvorí ani zmluva uzavretá podľa Obchodného zákonníka. Zákon o spotrebiteľských úveroch má vo vzťahu k Obchodnému zákonníku povahu *lex specialis*, a preto má prednosť pred aplikáciou ustanovení Obchodného zákonníka.

26. Odvolací súd považuje záver súdu prvej inštancie týkajúci sa nepriznania úroku za obdobie po zosplatnení za vecne správny. Zákon umožňuje dodávateľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstáv poskytnúť úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky. Od začiatku sa prirodzene sledujú úroky na dohodnutú dobu, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. Zo zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má dodávateľ tiež právo splatnosť posunúť. Niet pritom zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť bližšie neurčenú dobu úroky popri úrokoch z omeškania a takým ustanovením nie je ani ustanovenie § 506 Obchodného zákonníka. Občiansky zákonník pre porovnanie v ustanoveniach o pôžičke rovnako takéto pravidlo neuvádza (§ 657, či § 658).

27. Za čas po splatnosti úveru patrí veriteľovi iba právo na úroky z omeškania vo výške stanovenej všeobecne záväzným právnym predpisom. Akékoľvek navyšovanie úrokov z omeškania sa dostáva do rozporu so zákonom. Takýmto neprípustným navyšovaním úrokov z omeškania je aj navyšovanie úrokov z omeškania o úroky za úver po lehote splatnosti úveru.

28. Pojmu plnenie použitom v ustanovení § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka bez akýchkoľvek pochybností zodpovedá pojem pohľadávka. Vychádzajúc z ustanovenia § 488 Občianskeho zákonníka záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok. Príslušenstvo pohľadávky je definované v ustanovení § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka a sú ním úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.

29. Ak Občiansky zákonník úroky definuje len ako príslušenstvo pohľadávky a veriteľovi umožňuje pri omeškaní s plnením peňažného dlhu, teda s plnením pohľadávky požadovať od dlžníka popri plnení aj úroky z omeškania je zrejmé, že takáto možnosť sa vzťahuje iba na pohľadávku a nie aj na úroky tvoriace iba príslušenstvo pohľadávky.

30. Občiansky zákonník ako základný právny predpis upravujúci spotrebiteľské vzťahy, ktorý je v súčasnosti v súlade s ustanovením § 52 ods. 2 veta tretia priamo aplikovateľný i na úverovú zmluvu uzatvorenú podľa ustanovenia § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, umožňuje veriteľovi po lehote splatnosti pohľadávky priznať iba úroky z omeškania jedine z pohľadávky a nie aj z jej príslušenstva.

31. Novela Občianskeho zákonníka účinná od 1.4.2015 doplnila ust. § 52 ods. 2 o tretiu vetu, podľa ktorej na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Právny predpis, ktorého súčasťou je toto ustanovenie, nemá prechodné ustanovenia, čo znamená, že sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred účinnosťou tohto právneho predpisu. Tento záver priamo vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.5.2015 vo veci 8MCdo/13/2014, ktorým bolo zamietnuté mimoriadne

dovolanie generálneho prokurátora namietajúceho, že premlčanie práva malo byť posudzované podľa ustanovení Obchodného nie Občianskeho zákonníka.

32. Podľa ustanovenia § 1 odsek 1 Obchodného zákonníka, tento zákon upravuje postavenie podnikateľov, obchodné záväzkové vzťahy, ako aj niektoré iné vzťahy súvisiace s podnikaním.

Podľa odseku 2, právne vzťahy uvedené v odseku 1 sa spravujú ustanoveniami tohto zákona. Ak niektoré otázky nemožno riešiť podľa týchto ustanovení, riešia sa podľa predpisov občianskeho práva. Ak ich nemožno riešiť ani podľa týchto predpisov, posúdia sa podľa obchodných zvyklostí, a ak ich niet, podľa zásad, na ktorých spočíva tento zákon.

33. Ak úver nie je splatený po splatnosti, zákon priznáva za zadržiavanie finančných prostriedkov sankcie, či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta). Do úvahy prichádzajú prípadne aj iné nároky z porušenia práva vyvolaného dlžníkom (náhrada škody, vydanie bezdôvodného obohatenia). Dôležité je však, že ich povahou ide nie o plnenia tvoriace cenu/odplatu za úver, ale o nároky z porušenia práva.

34. Aj z ustálenej súdnej praxe (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 143/98) vyplýva, že dohodnuté úroky (zmluvné úroky) z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania v zmysle § 369 Obchodného zákonníka. Takýto záver Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je logický, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. Nič to však nemení na situácii, že pokiaľ veriteľ (v danom prípade žalobca) pristúpi k tomu, že považuje celý dlh za splatný (tzv. zosplatnenie úveru), potom nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie už úrokov z úveru. Správne túto situáciu rozanalyzoval súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia a v závislosti od toho upravil sumy, ktoré je možné priznať žalobcovi a správne uzavrel, že nie je možné priznať úroky z úveru v čase po splatnosti celého úveru, pokiaľ tu nastupuje režim platenia úrokov z omeškania.

35. Z dôvodov vysvetlených a uvedených vyššie, dohoda, podľa ktorej má spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania prípadne ďalších sankciách platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky za poskytnutie úveru do splatenia úveru spôsobuje značnú nerovnováhu ku škode spotrebiteľa, predstavuje značné zhoršenie postavenia spotrebiteľa oproti zákonnému pravidlu, ktoré chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu oproti výške úveru. Je nepravdepodobné, že by spotrebiteľ takúto dohodu individuálne vyjednal s dodávateľom, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne. (Pozri C-415/2011 Mohamed Aziz proti Caixa d'Estalvis de Catalunya)

36. Ak odvolateľ poukazuje vo svojom odvolaní na názor vyslovený v inom rozhodnutí krajského súdu, odvolací súd uvádza, že v predmetnej veci nie je názor vyslovený v inom rozhodnutí záväzný. Prítom bolo potrebné prikloniť sa k názoru vyslovenému vyššou inštitúciou, a to Najvyšším súdom tak, ako to je uvedené vyššie.

37. Čo sa týka otázky úroku z omeškania pri omeškani s platbou príslušenstva pohľadávky, túto opakovane riešil Najvyšší súd Českej republiky, napr. v rozhodnutiach sp. zn. 29Odo/689/2006, sp. zn. 31Cdo/2036/2009 a sp. zn. 35Odo/101/2002. Z uvedených rozhodnutí je možné ustáliť, že „Dohoda o platení úrokov z omeškania zo zmluvných úrokov je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatná pre rozpor so zákonom“. Ani Občiansky zákonník ani Obchodný zákonník však neumožňujú veriteľovi požadovať od dlžníkov príslušenstvo, t.j. úrok z omeškania, pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky. Tým však nie je dotknuté právo účastníka dohodnúť sa, že dohodnuté úroky sa stanú súčasťou istiny. Odvolací súd pritom uvádza k možnosti dohody, že dohodnuté úroky sa stanú súčasťou istiny, že v prípade spotrebiteľských vzťahov je nutné vyhodnotiť platnosť resp. neplatnosť takejto dohody v prospech spotrebiteľa, a preto ani takáto prípadná dohoda by nemohla byť vyhodnotená inak, ako neplatný právny úkon. Preto by žalobcovi ani v tomto prípade nemohli byť priznané úroky z omeškania z dohodnutých úrokov.

38. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie zrozumiteľným spôsobom uviedol právne dôvody, pre ktoré žalobe čiastočne nevyhovel. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za

svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súd prvej inštancie sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že odvolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu, teda k porušeniu práva na spravodlivý proces. (Pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.11.2010, sp. zn. 5 Cdo 218/2010, uznesenie Ústavného súdu SR z 08.06.2006, I. ÚS 188/06)

39. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, ako aj správne právne vec posúdil. Z týchto dôvodov odvolací súd považuje odvolanie žalobcu za nedôvodné a vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd rozsudok v zmysle ustanovenia § 387 C.s.p. v jeho napadnutom rozsahu potvrdzuje ako vecne správny.

40. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 odsek 1 C.s.p. v spojení s § 255 odsek 1 C.s.p. tak, že žalovanému, ktorý by mal s poukazom na úspech v odvolacom konaní nárok na náhradu trov odvolacieho konania, ich náhradu nepriznal, pretože mu v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

41. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).